

Met

Hans Boot

Rifkin op de goede weg

De adviseur krijgt een andere rol. Hij wordt een specialist of gaat aan de slag bij een technisch dienstverlener. Heel de bouwkolom zoals wij die nu kennen komt op losse schroeven te staan. De Derde Industriële revolutie baant de weg voor een nieuwe duurzame realiteit. Cofely wil als mede-architect dat transformatieproces helpen vorm te geven. In gesprek met COO Hans Boot.

Drs. W. (Wietse) Buma, Merlijn Media BV

Hans Boot was 20 toen hij een ernstig auto-ongeluk had. Deze bijna-dood ervaring heeft zijn leven getekend. Boot werd er sensitiever door en leerde te relativeren, want "het leven is kwetsbaar, het kan allemaal zo voorbij zijn".

Menselijke maat

Die sensitiviteit en relativiteitsvermogen hebben hem door de jaren heen veel opgeleverd. "Je ontwikkelt er een gevoel voor de menselijke maat door, krijgt een scherp inzicht in de verhoudingen op de werkvloer en welke doelen haalbaar zijn of niet." Toevalligerwijze de skills die hem nu uitermate goed van pas komen om het gedachtegoed van Jeremy Rifkin te vertalen naar de praktijk, zonder blind te zijn voor de eventuele beperkingen ervan.

Revolutie

Laten we nog even recapituleren. Volgens Jeremy Rifkin staan we aan de vooravond van de Derde Industriële Revolutie. Die leunt op drie pijlers: communicatietechnologie, duurzame energie en elektrisch vervoer. De bodem onder deze pijlers wordt gevormd door het internet. Op basis daarvan kunnen de pijlers zo'n stormachtige ontwikkeling doormaken en mondiale afstanden verkleinen dat uiteindelijk de kostprijs van communicatie, energie en transport nihil zal worden: het model voor Rifkin's 'zero marginal cost society'.

Praktijkvoorbeelden

Dat klinkt allemaal vrij abstract, dus we gaan een stap verder en het con-

cretiseren met praktijkvoorbeelden. Welke transities staan ons precies te wachten? Enkele voorbeelden: Volgens Rifkin is fossiele energie ten dode opgeschreven; duurzame energie heeft de toekomst. Die duurzame energie zal decentraal worden opgewekt, waarbij de gebouwde omgeving een belangrijke rol krijgt toebedeeld. Ook de opslag van zonne- en in nieuw ontwikkelde accu's zal in de toekomst een belangrijke rol vervullen. Overal zullen Smart Grids ontstaan, op verschillende schaalniveaus, waar met behulp van ICT, de opwekking, opslag en distributie van duurzame (thermische) energie wordt geregeld. De traditionele vormen van transport zullen plaats maken voor elektrisch vervoer; handige bijkomstigheid, ze kunnen elektriciteit 'tanken' bij een Smart Grid of tijdelijk als accu fungeren voor een slim netwerk.

Bekend

Boot: "Rifkin heeft niet het wiel uitgevonden, laten we daarover duidelijk zijn, maar maakt de ontwikkelingen wel glashelder. In zijn boek over de Derde Industriële Revolutie (2011) ontvouwde hij een visie op de toekomst die ons als sector al bekend in de oren klonk. We praten immers al jaren over de overstap op duurzame energie, decentrale opwekking en de komst van Smart Grids. Als Cofely zien wij zijn visie dan ook vooral als een bevestiging van onze strategische koers. Rifkin is als wetenschapper tot bepaalde conclusies gekomen. Wij, en bepaalde concullega's en bedrijven uit aanpalende disciplines, maken vanuit onze praktijkervaring dezelfde gevolgtrekkingen. En Rifkin scherpt ons aan; de ontwikkelingen op het gebied van communicatie, energieopwekking en mobiliteit gaan veel sneller dan iedereen zich realiseert. Automatisch rijden komt rap dichterbij, er ontstaan nieuwe bedrijven met grote omzetcijfers en weinig personeel. Het Internet of Things dient zich aan. Daarnaast spreekt Rifkin met gezag, waardoor zijn visie breed ingang vindt. Hij adviseert Merkel, China, de EU..."

"Derde Industriële Revolutie levert markt op van biljoenen euro's"

"Biljoenen euro's"

Volgens de Chief Operations Officer van Cofely wordt Rifkin's toekomstvisie al, deels, werkelijkheid. Hij wijst op de situatie, waarin energiebedrijven verkeren. Door de energietransitie zijn zij gedwongen om zichzelf een andere rol aan te meten. Waar ze zich ooit sec richtten op het leveren van energie, worden servicewerkzaamheden nu de belangrijkste bron van inkomsten. Een soortgelijk proces vindt bij Cofely plaats, vertelt

Boot. "Onze omzetportfolio verandert; de serviceafdeling is de laatste jaren fors gegroeid en zal in één organisatie worden ondergebracht met onze energieactiviteiten." Vanuit die nieuwe organisatie kan Cofely sneller nieuwe businessinitiatieven ontwikkelen en lanceren. En het marktaandeel laten toenemen, want Rifkin en Cisco spreken over een mondiale markt met een omvang van biljoenen euro's.

Partnerships

Is de bouwkolom al klaar om de sprong te wagen? Slechts deels. Boot: "Wij ondervinden aan den lijve hoe moeilijk het is om geschikt personeel te vinden. Je hebt vakmensen nodig met andere competenties. Ze moeten niet alleen de juiste technische papieren op zak hebben, maar ook communicatief vaardig zijn en integraal kunnen denken. De toekomst die Rifkin voor ogen heeft, wordt namelijk gezamenlijk vorm gegeven. Daarom is Cofely ook partnerships aangegaan met bijvoorbeeld de TU Eindhoven, enkele 'Start Ups' die bij YES!Delft zitten, Hogescholen en ROC's."

Overleven

Sommige concollega's zoeken evenals Cofely de samenwerking op met andere stakeholders uit de private en publieke sector, maar ze zijn witte raven. De bouwkolom is in haar totaliteit "te versplinterd", heeft Boot ondervonden. "Iedereen zit in zijn eigen zuil en er is onvoldoende onderling vertrouwen. De economische malaise van de afgelopen jaren heeft de situatie zelfs verergerd, omdat veel bedrijven zich gedwongen zagen om zich te focussen op hun eigen overleving. Ze hadden nauwelijks de ruimte om verder te kijken dan de dag van morgen."

Gemêleerd beeld

Hoe dan ook, iedereen zal er aan moeten geloven. Boot verwacht dat de Derde Industriële Revolutie de verhoudingen binnen de bouwkolom op scherp zal zetten. "Ingenieursbureaus krijgen, grotendeels, een andere rol dan ze nu gewend zijn, evenals wijzelf." De zogenaamde tussenpersoon – in Rifkin's termen 'the middleman' – gaat in vele sectoren verdwijnen. Niet alleen in onze sector. Eigenlijk is die nieuwe fase al een jaar of tien geleden ingeluid toen het aantal adviseurs begon te krimpen. Technisch dienstverleners/grote installateurs namen een deel van hun takenpakket over en dat proces zal doorzetten, denkt Boot. Opdrachtgevers zoeken totaaloplossingen en daarvoor zijn nieuwe samenwerkingsverbanden nodig. Een aantal adviesbureaus ziet hij strategische partnerships aangaan met grote installateurs/technisch dienstverleners. "Daarnaast blijft er ruimte over voor niche-spelers die hele gespecialiseerde kennis in huis hebben en zich daarmee weten te onderscheiden." Al met al zal de advies- (en bouw-) wereld een meer gemêleerd beeld opleveren dan nu, concludeert Boot.

Creëerders

De grote installateurs krijgen dus ook te maken met een ander speelveld. Boot: "Wij gaan gezamenlijk met fabrikanten, kennisinstellingen en andere relevante spelers nieuwe oplossingen creëren voor de markt. Daarbij speelt interconnectiviteit een grote rol. Fabrikanten dienen dus in te spelen op digitalisering en te werken met open protocollen", waarschuwt de Cofely-topman. Tot zover de grote spelers dan, hoe zit het aan de onderkant van de installatiebranche? "Daar verwacht ik weinig veranderingen de komende jaren. Er blijft behoefte aan MKB-bedrijven die reguliere werkzaamheden uitvoeren, zoals systemen aanleggen en onderhoud plegen."

Consistent beleid

Hoewel de private sector een voortrekkersrol heeft in het laten slagen van de Derde Industriële Revolutie, moet ook de inbreng van de overheid

niet worden onderschat. De publieke sector faciliteert het gehele proces, onder andere door sleutelspelers met elkaar te verbinden én een consistent subsidiebeleid te voeren op het gebied van duurzame energie. Tot dusver is hier geen sprake van. Onze grote Oosterbuur heeft wat dat betreft een beter trackrecord dan Nederland. De afgelopen jaren zijn de Duitse daken in een hoog tempo bekleed met pv-panelen en overal warmtepompen geïnstalleerd. Boot hoopt dat Den-Haag eindelijk haar lesje zal leren en de komende tijd een eenduidige en profijtelijke koers zal aanhouden op subsidievak.

Smart Cities

De Derde Industriële Revolutie zal resulteren in de komst van Smart Cities. Boot omschrijft ze als "stedelijke gebieden met geïntegreerde intelligente netwerken voor afval, energie, water en transport, zodat een circulaire economie mogelijk wordt". De verschillende stromen worden in centra gemonitord. Waar mogelijk vindt optimalisatie plaats, zodat vraag en aanbod beter op elkaar zijn afgestemd. Volgens Boot zetten Amsterdam en de metropoolregio Rotterdam-Den Haag al grote stappen in de juiste richting. Hij wijst daarnaast op initiatieven zoals de aanleg van een modulair intelligent net in Deventer. Bijna overal, zo valt hem op, wordt de visie van Rifkin direct of indirect vertaald naar de praktijk.

Kritisch

Boot is een warm pleitbezorger van Rifkin's gedachtegoed, maar blijft, zoals hij ook al eerder liet blijken, kritisch. Zo zet hij grote vraagtekens bij de overgang van een traditioneel kapitalistisch systeem naar een 'Sharing Economy', die de Amerikaanse econoom voorspelt. "Sowieso vind ik het wel erg Amerikaans om dat zo strak neer te zetten. Er zal nog lange tijd sprake zijn van een duale situatie, want ik vermoed toch, hoe Nederlands dat ook klinkt, dat de waarheid in het midden ligt." Hij vervolgt: "Volgens Rifkin komt er een web van intelligente netwerken te liggen over onze maatschappij, die min of meer autonoom functioneren. Maar hoe zit het met de onderlinge verbindingen tussen die micro-grids? De overheid zal daarin een sleutelpositie blijven bekleden, die als het ware uitstijgt boven alle partijen. Zoals bij de aanleg van een gedeelde infrastructuur van wegen. En ook door haar regisserende rol bij de energietransitie en het waarborgen van de Security of Supply."

Een grote familie

Boot sluit af: "Rifkin ziet uiteindelijk iedereen open en transparant met elkaar samenwerken. Dat klinkt heel nobel, maar in hoeverre is dat realistisch? Bedrijven floreren mede door hun unieke kennis te gelde te maken. En de mens heeft nu eenmaal een competitieve instelling. Dus dat we vroeg of laat met 7 miljard mensen één grote familie gaan vormen, nou nee, dan moet er nog heel wat water onder de brug door. Aan de andere kant zullen we wel stappen moeten gaan zetten, want de wereld wordt te complex om alles zelf te blijven doen."